

REFERAT Udvalg for regional udvikling d. 09-08-2023

Mødedato Onsdag d. 09. august 2023 kl. 09:00

Mødested Konference 1 og 2, stuen, Regionshuset Viborg

Indholdsfortegnelse

Temadrøftelse: Multifunktionel arealanvendelse #.....	3
Orientering om LIFE ACT – Action for Climate Transition #.....	5
Oplæg om studietur til Région Centre-Val de Loire #.....	7
Opfølgning på projektpulje til regionale udviklingsaktiviteter #.....	8
Orientering om CultureForHealth #.....	10
Anlægsbevilling til køb af batteritog.....	11
Udbud af regional buskørsel i 2025.....	13
Orientering om stævning vedrørende råstofplan 2020 #.....	15
Orientering om administrative besparelser i 2024 på regional udviklingsområdet #.....	16
Godkendelse af udvalgets mødeplan for 2024 #.....	17
Udvalgets årshjul og mødeplan for 2023 #.....	18
Drøftelse af udvalgs møder i Danske Regioner #.....	19
Nyt fra Midttrafik #.....	20
Gensidig orientering #.....	21
Underskriftsark #.....	22

Punkt 1: Temadrøftelse: Multifunktionel arealanvendelse

1-30-76-1-21

Sagsfremstilling

Temadrøftelsen sætter fokus på, hvordan multifunktionel arealanvendelse kan imødegå den udfordring, Danmark har med biologisk mangfoldighed. Udfordringen skyldes, at Danmark er et af de mest opdyrkede lande i verden, og at landets natur derfor ofte er mindre arealer beliggende mellem landbrug og infrastruktur, såsom veje eller bygninger. Der er brug for større naturarealer med sammenhængende korridorer. Gevinsterne ved en mere sammenhængende og mangfoldig natur med høj biodiversitet er, at der kan opnås et forbedret vandmiljø, mindsket risiko for oversvømmelser og samtidig øgning af rekreative muligheder. Der er derfor også en klar sammenhæng med regionens arbejde med udvikling af landdistrikter og attraktive lokalsamfund.

Multifunktionel jordfordeling er et redskab til sikring af multifunktionel arealanvendelse, hvor et eller flere tidligere landbrugsarealer tages ud af drift for blandt andet at give plads til naturen, forbedre miljøets tilstand og give borgerne adgang til flere oplevelser i det åbne land. Jordfordelingen er et puslespil mellem områdets lodsejere, hvor deltagerne køber og sælger jord med hinanden samtidigt. Det er ofte en kompliceret og langstrakt proces.

BioScape og multifunktionel arealanvendelse

Projektet BioScape er udviklet som et multifunktionelt arealanvendelsesprojekt, hvor redskabet multifunktionel jordfordeling anvendes. Ideen er at skabe større sammenhængende naturområder, hvor der er fokus på genopretning af økosystemtjenester og fremme af biodiversitet. Region Midtjylland leder projektet, der er støttet af EU's LIFE-program.

BioScape udvikler samtidig processen for jordfordeling i et samarbejde med Landbrugsstyrelsen ved at introducere principperne i 'connective negotiation'. Metoden inddrager lodsejere og borgere på en måde, som giver ejerskab til ændringerne. Det øger hastigheden i forhandlingerne og tilfredsheden blandt de involverede.

Se vedlagte bilag om BioScape for mere information om projektet.

Multifunktionel arealanvendelse, potentialer og regionens rolle

Der vil blive lagt op til en drøftelse af følgende spørgsmål:

- Hvordan kan regionen politisk og administrativt accelerere arbejdet med multifunktionel arealforvaltning, herunder biodiversitet og klimadagsordenen?
- Hvordan kan regionen bringe de gode erfaringer i spil fra partnerskaber med kommunerne til at løse større geografiske problemstillinger og sikre plads til øget biodiversitet, klimatilpasning, beskyttelse af vandressourcer, landdistriktsudvikling mv.?

Program

Kl. 9.00-9.05	Introduktion ved kontorchef Rolf Johnsen
Kl. 9.05-9.15	Præsentation af BioScape ved projektleder Henrik Ørtenblad
Kl. 9.15-9.25	Inspirationsoplæg om multifunktionel jordfordeling ved Jesper Graversen, teamleder for Jordfordelingsplanlægning i Landbrugsstyrelsen
Kl. 9.25-9.55	Drøftelse af potentialer og den regionale rolle i forbindelse med multifunktionel jordfordeling, ved vicekontorchef Lisa Gerschefski
Kl. 9.55-10.00	Opsamling ved udvalgsformand Bent Graversen

Beslutning

Henrik Ørtenblad, projektleder, gennemgik arbejdet med multifunktionel arealanvendelse og indsatsen i projektsamarbejdet BioScape. Herefter gennemgik Jesper Graversen, teamleder for Jordfordelingsplanlægning i Landbrugsstyrelsen, muligheder og udfordringer ved multifunktionel jordfordeling.

Under drøftelsen af, hvordan regionen politisk kan arbejde med multifunktionel arealanvendelse med henblik på at fremme det i Region Midtjyllands geografi blev der blandt andet nævnt:

- behov for bidrag til tværgående tænkning, planlægning og analyser

- regionens rolle i forhold til at skabe dialog, facilitere møder mellem relevante parter og interessenter (f.eks. i forskellige afgrænsede fællesskaber set i relation til sammenhængende naturområder), sikre videndeling og finansiering gennem fundraising af f.eks. EU-midler
- involvering og medejerskab blandt borgerne

Regionsrådsmedlem Ib Bjerregaard deltog i temadrøftelsen.

Arne Lægaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Fakta om BioScape

Punkt 2: Orientering om LIFE ACT – Action for Climate Transition

1-30-76-28-22

Resume

De fem regioner og KL er på Region Midtjyllands initiativ gået sammen om at skabe et nyt nationalt projekt i forlængelse af DK2020-samarbejdet og Coast 2 Coast Climate Challenge. LIFE ACT – Action for Climate Transition skal fokusere på de store udfordringer, som skal løses i fællesskab, og som kommunerne ikke kan løfte alene.

KL, regionerne og de regionale Bruxelles-kontorer samarbejder om ansøgningen til EU's LIFE-program på baggrund af kommunernes forslag til indsatser.

Direktionen indstiller,

at orienteringen om LIFE ACT - Action for Climate Transition tages til efterretning,
og

at udvalgets og evt. andre politiske aktørers involvering i projektet drøftes.

Sagsfremstilling

Ideen med LIFE ACT – Action for Climate Transition er at skabe et nationalt projekt, der kan accelerere implementeringen af kommunernes DK2020 planer. Der fokuseres i LIFE-projektet på de store udfordringer, som kommunerne ikke kan løse selv, mens Klimaalliancen højere grad arbejder med de indsatser, der umiddelbart kan sættes i gang. Klimaalliancen udspringer af DK2020-partnerskabet, som ophører ved udgangen af 2023, så snart står alle landets kommuner med klimahandleplaner, der er klar til implementering. Klimaalliancen danner et udviklingsrum for kommuners og regioners klimaarbejde og vil tilføre ressourcer og viden til at løse de konkrete udfordringer. Klimaalliancen forløber i 5 år.

LIFE ACT arbejder også med både forebyggelse af klimaforandringer og klimatilpasning og har stærk opmærksomhed på synergien mellem de to indsatsområder samt skabelse af merværdier, koordination på tværs af kommunegrænser og administrative niveauer. Det nye projekt vil dermed blive en stærk motor for konkrete handlinger, der mindsker udledning af klimagasser og finder løsninger på klimatilpasning. LIFE ACT booster eller gearer de midler, der lokalt tilvejebringes til implementeringsaktiviteter, og kan derved skabe finansiering til de større udviklingsprojekter, nye værktøjer og nye metoder.

Projektet skabes af de fem regioner og KL og tager udgangspunkt i de store barrierer for at realisere de kommunale klimaplaner, som er angivet i kommunernes DK2020 planer. Der er skabt et projektsekretariat med repræsentanter fra såvel KL, de fem regioner og deres Bruxelleskontorer. Region Midtjylland er projektleder både under ansøgningsskrivningen og i projektets efterfølgende drift (hvis projektet opnår bevilling fra LIFE programmet). Netop regioner, KL og Bruxelleskontorerne er helt centrale aktører i at fremme handling i implementering af klimatiltag, når det gælder det kommunerne ikke kan løfte selvstændigt. Projektet opbygges i et antal arbejdsplaner, som hver indeholder et antal indsatser. Det er forventningen, at arbejdsplanerne fordeles mellem regionerne, så hver region har enkelte indsatsområder, de bliver ansvarlige for at facilitere. Indsatserne herunder vil i hovedsagen blive drevet af kommuner, som arbejder i fællesskab med andre relevante aktører, som værker, universiteter med videre.

Proces for ansøgningen

Der er i foråret 2023 afholdt regionale dialogmøder med kommunerne, hvor projektideen (under navnet LIFE SIP) er blevet præsenteret, og hvor behov for samarbejde og støtte er blevet identificeret. Der er foretaget en barriereanalyse, der beskriver generelle trends især i Danmark, men også på europæisk plan, ligesom det er noteret, hvilke barrierer for implementering der er anført i DK2020 planerne.

Der blev den 7. juni 2023 afviklet en workshop, hvor ca. 140 personer fra en meget stor del af landets kommuner deltog. Her skabtes bånd på tværs af landet, idet deltagerne sammen identificerede de nødvendige indsatser.

Flere parter vil blive involveret som led i den igangværende modningsproces for indsatserne. Det forventes, at styrelser, universiteter, interesseorganisationer og forsyningsvirksomheder med videre vil være at finde blandt projektets fremtidige partnere og støttende aktører.

Ansøgningen skal fremsendes i to trin. Der skal i september 2023 afleveres en såkaldt Concept Note, hvor projektideen, partnerskabet, udfordringsbilledet og indsatsområderne præsenteres. Hvis ansøgningen i tilstrækkelig grad lever op til programmets kriterier, vil der skulle indsendes en fuld ansøgning i starten af marts 2024.

Projektet forventes at få en løbetid på 8-10 år med et samlet budget på 170-250 mio. kr. Heraf vil 60 % blive finansieret af EU's LIFE-program. Region Midtjyllands andel af finansieringen vil primært bestå af lønmidler.

Regionsrådet vil blive forelagt en bevillingssag for den regionale medfinansiering, inden den fulde ansøgning indsendes.

Der lægges på mødet op til drøftelse af, hvordan udvalget og evt. andre politiske organer kan involveres aktivt i projektet.

En kortfattet projektbeskrivelse er vedlagt som bilag.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling tog orienteringen om LIFE ACT - Action for Climate Transition til efterretning og drøftede udvalgets og evt. andre politiske aktørers involvering i projektet.

Arne Lægaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Tidligere Politisk Behandling

Udvalget blev den 7. december 2022 orienteret om det fremadrettede samarbejde i KlimaMidt, hvor ambitionerne om et større EU-projekt sammen med de øvrige regioner blev nævnt.

Bilag

Projektbeskrivelse LIFE ACT

Punkt 3: Oplæg om studietur til Région Centre-Val de Loire #

1-00-26-22

Resume

Udvalg for regional udvikling besøger 13.-16. september den franske Région Centre-Val de Loire på en studietur, hvor det overordnede tema er klima og miljø.

På mødet får udvalget en indledende præsentation af regionen og programmet for studieturen.

Direktionen indstiller,

at orientering om den franske region og programmet for studieturen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Udvalgets studietur til den franske Région Centre-Val de Loire er godkendt i forhold til et foreløbigt program.

På mødet præsenteres det endelige programforslaget fra Région Centre-Val de Loire nærmere. Klima og miljø er det overordnede tema, som suppleres med emnerne ungdomsuddannelse, kultur og landdistriktsudvikling.

Samtidig får udvalget en nærmere præsentation af den franske region, som sammen med Region Midtjylland er med i et EU pier-to-pier program med administrativ udveksling i forhold til miljø, klima og bæredygtighed.

På mødet deltager vicekontorchef Dorthe Selmer med henblik på en præsentation af den franske region og erfaringerne med udveksling mellem vores regioner i forhold til temaet klima og miljø.

Administrationen foreslår, at der inden studieturen arrangeres et kort ekstra møde for udvalget, hvor de faglige temaer på studieturen gennemgås nærmere.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling tog orientering om den franske region og programmet for studieturen til efterretning.

Alle udvalgsmedlemmer er tilmeldt, undtagen Flemming Knudsen, der har meldt afbud.

Arne Lægaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Tidligere Politisk Behandling

Regionsrådet godkendte på mødet den 26. april 2023 studieturen for udvalget for regional udvikling.

Bilag

Programme for study trip to Région Centre-Val de Loire

Punkt 4: Opfølgning på projektpulje til regionale udviklingsaktiviteter

1-22-76-1-19

Resume

Der foreligger en halvårlig opfølgning på projektpulje til regionale udviklingsaktiviteter, der har en samlet ramme på 16,3 mio. kr. Halvårsopfølgningen viser, at de fleste aktiviteter forløber som forventet, men der er også enkelte områder, der ikke gennemføres som planlagt.

Der forventes et mindreforbrug på 0,35 mio. kr., der vedrører internationale aktiviteter. Det foreslås, at administrationens forslag til interne omdisponeringer godkendes.

Direktionen indstiller,

at halvårsopfølgningen på projektpulje til regionale udviklingsaktiviteter 2023 godkendes, og

at forslag til interne omdisponeringer under regionale udviklingsaktiviteter godkendes.

Sagsfremstilling

Regionsrådet har afsat 16,3 mio. kr. til en projektpulje, der skal understøtte realiseringen af den regionale udviklingsstrategi i 2023.

Der gives en status på den tilhørende handleplan, der udmønter projektpuljen under indsatsområderne: Internationale aktiviteter, landdistrikter, mobilitet, sundhedsinnovation, bæredygtighed og grøn omstilling samt klima.

Det bemærkes, at indsatsområdet sundhedsinnovation behandles særskilt i udvalg for bæredygtighed, teknologi og anlæg. Alle øvrige områder behandles i udvalg for regional udvikling.

Opfølgning på aktiviteter og økonomi

Der er pr. 31. maj 2023 udbetalt 6,8 mio. kr. af den samlede ramme på 16,3 mio. kr. Det relativt lave forbrug afspejler, at aktiviteterne skal være udført, før pengene kan udbetales.

Halvårsopfølgningen viser, at de fleste aktiviteter forløber som forventet i handleplanen, men der er også enkelte aktiviteter, der ikke forventes at blive gennemført som planlagt.

Administrationen forventer et samlet mindreforbrug på 0,35 mio. kr. Mindreforbruget vedrører internationale aktiviteter. Administrationen forventer at bruge hele rammen på alle øvrige indsatsområder, jf. tabel 1.

1.000 kr.	Ramme i alt	Forbrug pr. 31. maj	Forventet forbrug i alt	Rest til omdisponering
Internationale aktiviteter	4.700	4.251	4.350	350
Landdistrikter	1.800	530	1.800	0
Mobilitet	1.900	177	1.900	0
Sundhedsinnovation	5.000	1.340	5.000	0
Bæredygtighed og grøn omstilling	1.600	369	1.600	0
Klima	1.300	140	1.300	0
Total	16.300	6.807	15.950	350

Der redegøres for økonomi, forbrug og aktiviteter under hvert enkelt indsatsområde i opfølgingsbilaget. Samlet handleplan for projektpulje til regionale udviklingsaktiviteter 2023 er desuden vedlagt som bilag til orientering.

Det fremgår af opfølgingsbilaget, at mindreforbruget på internationale aktiviteter skyldes, at Shanghai-aftalen ikke forventes at blive aktiveret i 2023 på grund af den globale politiske situation, og at der forventes et mindreforbrug på delegationsbesøg og andet internationalt arbejde generelt, da en stor del af udgifterne hertil er projektspecifikke og dermed afholdt af andre konti på regional udviklingsområdet.

Forslag til interne omdisponeringer

Administrationen foreslår vedrørende bæredygtighed og grøn omstilling, at 0,3 mio. kr. af udviklingsmidlerne afsat til bæredygtighed i regionen indgår som medfinansiering af puljen til fælles energiløsninger. Puljen, der er en del af indsatsen den bæredygtige landsby under indsatsområdet landdistrikter, støtter projekter, der arbejder med

alternative energiløsninger i midtjyske landsbyer. Det forudsætter dog, at udviklingsmidler omdisponeres til tilskudsmidler.

Der er på mobilitetsområdet et større behov for at gennemføre analyser til udvikling af mobilitetstiltag end forventet i handleplanen. Administrationen foreslår derfor, at 0,3 mio. kr. af tilskudsmidlerne afsat til mobilitetssamarbejde omdisponeres til udviklingsmidler til dette formål.

Administrationen har på baggrund af ovennævnte status på aktiviteter og økonomi følgende forslag til interne omdisponeringer:

- 0,35 mio. kr. i udviklingsmidler omdisponeres fra internationale aktiviteter til bæredygtighed og grøn omstilling og anvendes på aktiviteter i forbindelse med afslutningen af DK2020 og til finansiering af aktiviteter under EU-projektet Circular Economy Beyond Waste.
- 0,3 mio. kr. under mobilitet omdisponeres fra tilskudsmidler til udviklingsmidler og anvendes til gennemførelse af mobilitetsanalyser til udvikling af mobilitetstiltag.
- 0,3 mio. kr. under bæredygtighed og grøn omstilling omdisponeres fra udviklingsmidler til tilskudsmidler og anvendes til medfinansiering af puljen til bæredygtige energiløsninger.

De økonomiske konsekvenser af administrationens forslag til interne omdisponeringer fremgår af tabel 2.

Tabel 2. Interne omdisponeringer for bevillingen til regionale udviklingsaktiviteter	
1.000 kr.	Ramme i alt
<i>Projektpuljen til regionale udviklingsaktiviteter</i>	
<i>- omdisponering mellem indsatsområder</i>	
Internationale aktiviteter - udviklingsmidler	-350
Bæredygtighed og grøn omstilling - udviklingsmidler	350
<i>- omdisponering indenfor indsatsområder</i>	
Mobilitet - tilskudsmidler	-300
Mobilitet - udviklingsmidler	300
Bæredygtighed og grøn omstilling - tilskudsmidler	300
Bæredygtighed og grøn omstilling - udviklingsmidler	-300
Total	0

+ = øgede udgifter og - = reducerede udgifter

Beslutning

Udvalg for regional udvikling godkendte halvårsopfølgningen på projektpulje til regionale udviklingsaktiviteter 2023 og forslag til interne omdisponeringer under regionale udviklingsaktiviteter.

Arne Lægaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Handleplan for projektpulje 2023

Opfølgning på projektpulje til regionale udviklingsaktiviteter

Punkt 5: Orientering om CultureForHealth

1-32-76-69-21

Resume

CultureForHealth er et internationalt projekt, der samler og præsenterer lokale og regionale kultur- og sundhedstiltag i Europa. Projektet afsluttes i august 2023, og på mødet præsenteres projektets resultater, der bl.a. er udkommet i en rapport, en europæisk digital platform samt en række politiske anbefalinger for arbejdet med kultur som sundhedsfremme.

Direktionen indstiller,

at orienteringen om CultureForHealth tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Region Midtjylland har siden december 2021 været partner i projektet CultureForHealth, som afsluttes i august 2023. CultureForHealth samler og præsenterer lokale og regionale kultur- og sundhedstiltag i Europa. Projektet er igangsat på initiativ fra Europa-Kommissionen, som har givet et tilskud på 500.000 euro til partnerskabet, der ud over Region Midtjylland består af en række store europæiske kulturnetværk som Trans Europes Halles, Nordic Dimension Partnership on Culture og Culture Action Europe. Projektets styregruppe er sammensat af WHO, Euro Health Net samt europæiske forskere fra bl.a. Danmark, Italien og England.

CultureForHealth har gennemført studiebesøg til Danmark, Italien, Rumænien og Grækenland samt webinarer og workshops med henblik på at dele, samle og skabe viden på tværs af bl.a. kultur- og sundhedssektorer.

Ambitionen har været at skabe en politisk ændring på europæisk niveau, hvor sundheds-, kultur- og socialpolitikker gentænkes og bringes tættere sammen om kulturens vigtige rolle for vores velfærd - både for det enkelte menneske og for samfundet.

Rapport, hjemmeside og politiske anbefalinger

Projektets rapport fra oktober 2022 giver et sammendrag og eksempler på kulturens positive effekt på borgernes sundhed og velvære. Projektets samlede videndeling består bl.a. af tre pilotprojekter, hvor Region Midtjylland er involveret. De handler om livemusik på hospitaler, museumsoplevelser for demente og sanggrupper for kvinder med fødselsdepression. Region Midtjylland har desuden udviklet projektets hjemmeside www.cultureforhealth.eu, der udover nyheder og en lang række artikler indeholder en søgbar projekt-database, der samler mere end 700 relevante politikker, projekter og programmer udført lokalt, nationalt og internationalt i Europa.

Administrationen vil på mødet præsentere de politiske anbefalinger og primære udfordringer, som projektet har identificeret.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling tog orienteringen om CultureForHealth til efterretning.

Arne Lægaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Culture's contribution to health and well-being

Punkt 6: Anlægsbevilling til køb af batteritog

1-30-75-3-23

Resume

Midtjyske Jernbaner har indgået kontrakt om køb af syv batteritog, hvoraf fire finansieres af staten. Statens andel udbetales fuldt ud til regionen i 2023, men udgiften til Midtjyske Jernbaner afholdes over flere år. Derfor skal der laves en anlægsbevilling.

Direktionen indstiller,

- at Region Midtjylland modtager 242,7 mio. kr. i 2023 i statstilskud til køb af nye batteritog, jf. finanslov 2023,
- at der gives en flerårig bevilling til Midtjyske Jernbaner på samlet 242,7 mio. kr. til udgiften til køb af 4 batteritog til driften Holstebro-Skjern,
- at anlægsbevillingen til Midtjyske Jernbaner finansieres af statstilskuddet, og
- at rådighedsbeløbene finansieres, jf. tabel 1.

Sagsfremstilling

Regionsrådet blev den 27. april 2022 forelagt Midtjyske Jernbaners beslutning om at indgå aftale med Siemens Mobility om levering af syv batteritog. Fire af de syv batteritog finansieres af staten og skal bruges til Midtjyske Jernbaners togdrift på strækningen Holstebro-Skjern.

Regionsrådet godkendte i april 2022 anskaffelsen af nye batteritog til Midtjyske Jernbaner med følgende beslutning:

- at lånegarantien, som Region Midtjylland har stillet Midtjyske Jernbaner for lån til køb af tog, øges med 20 mio. kr. fra 151,5 mio. kr. til 171,5 mio. kr. til køb af tre batteritog til Lemvigbanen
- at Region Midtjylland stiller Midtjyske Jernbaner en lånegaranti på op til 50 mio. kr. for lån til etablering af ladeinfrastruktur på Lemvigbanen
- at regionsrådsformanden bemyndiges til at indgå aftale med Transportministeriet om køb af batteritog til togstrækningen Holstebro-Skjern efter indstilling fra Midtjyske Jernbaner
- at finansieringen af Region Midtjyllands årlige merudgift på 3,6 mio. kr. til batteritog og ladeinfrastruktur indgår i forhandlinger om budget 2023.

Økonomi

Staten har på finanslov 2023 afsat 242,7 mio. kr. til formålet og vil efter den indgåede aftale udbetale hele beløbet til Region Midtjylland i 2023.

Statstilskuddet skal gives som en flerårig anlægsbevilling til Midtjyske Jernbaner, jf. tabel 1, hvor der udbetales beløb i takt med at betalingerne til togleverandøren forfalder.

Tabel 1. Oversigt over bevilling, rådighedsbeløb.					
1.000 kr.	Flerårig anlægsbevilling ¹	Rådighedsbeløb			
		2023 indeks 124,6	2024 indeks 124,6	2025 indeks 124,6	2026 indeks 124,6
<i>Bevillingsændringer²</i>					
Køb af batteritog (Tilskud til Midtjyske Jernbaner)	242.700	84.945	109.215	48.540	
Indtægt, statstilskud fra Transportministeriet	-242.700	-242.700			
Kassebeholdning		157.755	-109.215	-48.540	
Total	0	0	0	0	0

¹Rådighedsbeløbene er først disponible, når regionsrådet har givet bevilling til et anlægsprojekt
²+ = øgede udgifter og - = reducerede udgifter / - = øgede indtægter og + = reducerede indtægter

Når togsættene har været i drift i et år, vil beløbet blive efterreguleret med et beløb svarende til salget af de nuværende dieseltog på Holstebro-Skjern-strækningen og den forventede besparelse ved kun at skulle vedligeholde én togtype.

De fire togsæt er Midtjyske Jernbaners ejendom, i den periode banen har kontrakt på driften Holstebro-Skjern. Hvis kontrakten ophører, skal de pågældende togsæt leveres vederlagsfrit tilbage til staten.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at Region Midtjylland modtager 242,7 mio. kr. i 2023 i statstilskud til køb af nye batteritog, jf. finanslov 2023,

at der gives en flerårig bevilling til Midtjyske Jernbaner på samlet 242,7 mio. kr. til udgiften til køb af 4 batteritog til driften Holstebro-Skjern,

at anlægsbevillingen til Midtjyske Jernbaner finansieres af statstilskuddet, og

at rådighedsbeløbene finansieres, jf. tabel 1.

Arne Lægaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Tidligere Politisk Behandling

Regionsrådet blev den 27. april 2022 orienteret om kommende køb af batteritog og ladeinfrastruktur til Midtjyske Jernbaner.

Punkt 7: Udbud af regional buskørsel i 2025

1-30-75-5-21

Resume

Der skal tages stilling til valg af drivmidler i det kommende udbud af buskørsel i den sydlige del af regionen, som primært finansieres af Region Midtjylland og Horsens og Hedensted Kommuner.

Der lægges op til, at der i udbuddet kræves tilbud på både elbusser og dieselbusser med henblik på at opnå størst mulig budgetsikkerhed for regionen og de berørte kommuner.

Direktionen indstiller,

- at valget af Midttrafiks scenarium 1, hvor der både skal afgives tilbud på elbusser og på dieselbusser, godkendes,
- at Midttrafiks forslag til budgetgrænse for det samlede udbud, (der fremgår af vedlagte bilag), godkendes, og
- at der tages forbehold for, at Horsens Kommune, Hedensted Kommune og Region Midtjylland bliver enige om konditionerne for udbuddet.

Sagsfremstilling

Midttrafik er ved at forberede udbud af regional og lokal buskørsel i den sydlige del af regionen. Udbuddet omfatter kørsel med 57 busser, der samlet kører ca. 122.000 køreplantimer. En tredjedel af kørslen foregår på lokale ruter, hvoraf Horsens og Hedensted kommuner finansierer hovedparten. Den nuværende kontrakt med busselskabet udløber i juni 2025. Midttrafik har valgt at opdele udbuddet i to selvstændige delkontrakter/pakker. Udbuddet er nærmere beskrevet i vedlagte bilag.

Bæredygtig omstilling af bustrafikken

Regionsrådet har tidligere besluttet, at den regionale bustrafik skal være CO₂-neutral senest i 2030. Målet om CO₂-neutral buskørsel indgår i Region Midtjyllands bæredygtighedsstrategi og den Klimasamarbejdsaftale, Region Midtjylland indgik med Transportministeriet i 2021.

Midttrafik følger udviklingen af bæredygtige busteknologier og har gode erfaringer med de 36 elbusser, der siden 2022 har kørt på midt- og vestjyske regionalruter. Der er tilsvarende gode driftserfaringer med biogas og HVO-biodiesel. Disse har imidlertid været ramt af kraftige prisudsving de seneste år, hvorfor de ikke vurderes at være konkurrencedygtige sammenlignet med el på længere sigt. Hertil kommer, at biogas og HVO i modsætning til el ikke er emissionsfrie.

Alternative drivmidler, som fx brintbusser, kører som forsøg i mindre skala i Danmark og i udlandet. Det er Midttrafiks vurdering, at brint fortsat ikke er konkurrencedygtigt sammenlignet med el, selvom prisen på elbusser er stigende, og leveringstiden er øget.

Midttrafiks indstilling

Midttrafik vurderer, at regionens omkostninger til den udbudte kørsel vil stige med ca. 20 %, hvis der gås over til elbusser på de regionale ruter. Midttrafik understreger, at der er tale om et skøn. Det er således uvist på nuværende tidspunkt, hvilket omkostningsniveau og hvilke stigninger der vil være resultat af udbuddet.

Midttrafik har derfor opstillet to udbudsscenarier, hvoraf det ene giver regionen en vis budgetsikkerhed. Begge scenarier gør det muligt at nå 2030-målet i bæredygtighedsstrategien.

Midttrafik anbefaler ud fra en samlet vurdering, at der ved udbuddet stilles krav om elbusser, jf. nedenstående scenarium 2.

Scenarium 1

Der skal både afgives tilbud på elbusser (på en tiårskontrakt) og på dieselbusser (på en fireårskontrakt).

Såfremt tilbudsprisen på el overstiger et forud fastsat budgetgrænse, vælges diesel. Naturligvis under forudsætning af, at diesel er billigere. I modsat fald vælges el.

Det er tanken at genudbyde dieselkontrakten i 2029 med krav om CO₂-neutralitet for derved at leve op til målet om CO₂-neutral omstilling senest i 2030.

Scenarium 2

Der skal alene afgives tilbud på elbusser (på en tiårskontrakt).

De to scenarier er nærmere beskrevet i vedlagte bilag.

Det bemærkes, at der i scenarium 1 ligger en forventning om, at priserne på elbusser stabiliseres efter nogle år. Denne forventning er naturligvis forbundet med usikkerhed.

Det fremgår af bilaget, at for busser, der kører mindre end 1000 timer om året, anbefaler Midttrafik, at der vælges dieselbusser. Dette berører stort set kun kommunerne.

Administrationens anbefaling

Administrationen vurderer, at der kan være usikkerhed om økonomien i udbud af kørsel med elbusser. Ved at vælge scenarium 1 har Region Midtjylland mulighed for at vurdere markedsudviklingen inden for et afgrænset budgetudsving. Konsekvensen af scenarium 1 kan dog være, at den grønne omstilling udskydes i fire år for de pågældende ruter.

Administrationen foreslår på den baggrund at vælge scenarium 1 for begge delkontrakter/pakker.

Såfremt regionsrådet vælger scenarium 1, skal der fastsættes en budgetgrænse for valget mellem elbusser og dieselbusser. Administrationen foreslår at følge Midttrafiks anbefaling om budgetgrænse, jf. vedlagte bilag. Det betyder, at der ved en tilbudspris over dette niveau skal vælges diesel, såfremt diesel vil være billigere.

Økonomiske konsekvenser

Udbudsresultatet foreligger i foråret 2024. Hvis det viser sig, at kørslen bliver dyrere end det nuværende, skal regionsrådet tage stilling til, hvordan merfinansieringen skal tilvejebringes indenfor Regional Udviklings budget 2025, herunder om der skal foretages tilpasninger i den regionale kollektive trafik.

Tilslutning fra berørte kommuner

Hovedparten af den del af den udbudte kørsel, der foregår på lokale ruter, finansieres fortrinsvis af Horsens og Hedensted kommuner. Beslutningen om valg af drivmiddel har derfor også betydning for de to kommuner.

Det er derfor vigtigt, at Horsens og Hedensted kommuner er enige i regionens valg af scenarium for udbuddet. Administrationen er i dialog med de to kommuner, der tager stilling til udbudsvilkårene parallelt med regionen efter følgende plan.

Horsens Kommune: Bæredygtighedsudvalget, den 15. august – Økonomiudvalget, den 22. august – Byrådet, den 29. august.

Hedensted Kommune: Udvalget for Fællesskab, den 9. august.

Orientering om fremtidige udbud

I de kommende år udbydes en væsentlig del af den regionale kørsel, der - som beskrevet ovenfor - skal omstilles til CO₂-neutrale drivmidler.

Midttrafik planlægger at gennemføre næste udbud af regional buskørsel i 2024/2025, hvor de nuværende kontrakter udløber i juni 2026. Dette udbud omfatter 99 busser og ca. 260.000 køreplantimer, der kører på regionalruter i Østjylland og på Djursland. Det forventes, at der skal tages stilling til vilkårene for dette udbud i løbet af 2024.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,

at valget af Midttrafiks scenarium 1, hvor der både skal afgives tilbud på elbusser og på dieselbusser, godkendes,

at Midttrafiks forslag til budgetgrænse for det samlede udbud, (der fremgår af vedlagte bilag), godkendes, og

at der tages forbehold for, at Horsens Kommune, Hedensted Kommune og Region Midtjylland bliver enige om konditionerne for udbuddet.

Arne Lægaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Punkt 8: Orientering om stævning vedrørende råstofplan 2020 #

1-34-76-2-20

Resume

Region Midtjylland er blevet stævnet af Nymølle Stenindustrier A/S, der mener at have lidt et tab i forbindelse med vedtagelsen af Råstofplan 2020. Tabet begrundes i, at regionen valgte ikke at genudlægge to råstofgraveområder. Region Midtjylland bestrider kravet. Sagen skal for retten den 14. august 2023.

Direktionen indstiller,

at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Råstofplan 2020 blev vedtaget i Regionsrådet den 23. juni 2021. Regionen blev efterfølgende stævnet af Nymølle Stenindustrier A/S, der mente at have lidt et tab på 14,4 mio. kr. i forbindelse med vedtagelsen af råstofplanen. Udvalg for regional udvikling blev orienteret herom den 9. marts 2022.

Virksomheden mener, at regionen ved ikke at genudlægge råstofgraveområderne i to områder beliggende ved Jebjerg (Randers Kommune) og Tirstrup (Syddjurs Kommune) har medført et tab for firmaet. Tabet udgøres ifølge virksomheden af en forudbetaling til lodsejerne for råstofferne.

Administrationen har sammen med Codex Advokater udarbejdet et svarskrift til stævningen, og der afholdes retsmøde ved retten i Viborg den 14. august 2023. Der forventes dom senest fire uger efter.

Nymølle Stenindustrier A/S har i processen frem mod retsmødet opgivet sit erstatningskrav på 14,4 mio. kr. Regionen stævnes dog stadig for at have handlet ansvarspådragende. Hvis virksomheden får ret i anklagen, vil erstatningsbeløbet skulle opgøres efter retssagen.

Region Midtjyllands påstand i sagen er, at alle krav i råstofloven er blevet fulgt, og at vedtagelsen af råstofplan 2020 ikke bør give anledning til erstatning.

Hvis Region Midtjylland taber sagen, vil det kunne påvirke regionernes tilgang til råstofplanlægning, særligt i forhold til udtagning af graveområder.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling tog orienteringen til efterretning, idet udvalget på mødet samtidig blev orienteret om betydningen af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse pr. 7. august 2023 om at ophæve og hjemvise Region Midtjyllands Råstofplan 2020.

Der henvises til orienteringsmail til regionsrådet den 8. august 2023 om Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse, idet sagen forventes at blive forelagt til nærmere drøftelse og behandling i udvalget i september/oktober 2023.

Arne Lægaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Punkt 9: Orientering om administrative besparelser i 2024 på regional udviklingsområdet

1-22-76-2-19

Resume

Økonomiaftalen mellem regeringen og Danske Regioner indeholder administrative besparelser på regional udviklingsområdet. Der gives en orientering om, hvordan besparelserne kan udmøntes i 2024.

Direktionen indstiller,

at orientering om udmøntning af administrative besparelser i 2024 på regional udviklingsområdet tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Der er som følge af økonomiaftale for 2024 for regionerne et krav om administrative besparelser på regional udviklingsområdet på 4,6 mio. kr. i 2024 med permanent virkning.

Det er ikke specificeret i aftalen, hvad de administrative besparelser dækker over, men man lader det være op til regionerne at udmønte besparelserne efter lokale forhold. I forbindelse med økonomiaftalen for 2025 er det aftalt, at regionerne skal redegøre for udmøntningen af de administrative besparelser.

Administrationen har på baggrund af det udmeldte sparekrav på 4,6 mio. kr. indledt en proces i forhold til at lokalisere mulige områder, hvor besparelserne kan implementeres i 2024.

Der kan i forbindelse med besparelserne justeres på flere parametre. Det kan f.eks. være en

- reduktion af lønrammen, herunder besparelser på personalerelaterede udgifter som eksempelvis kørsel, mødeafholdelse, it og lignende
- reduktion af administrative bidrag til eksterne partnere
- medlemskaber, kontingenter og abonnementer.

Det bemærkes i forhold til de to sidstnævnte virkemidler, at der som følge af allerede indgåede kontrakter, ikke nødvendigvis kan kalkuleres med fuld effekt i 2024.

Administrationen indstiller, at besparelserne i 2024 udmøntes på følgende måde:

- 2,1 mio. kr. på lønrammen, inkl. personalerelaterede udgifter. Besparelsen gennemføres ved, at tre vakante stillinger ikke genbesættes.
- 2,0 mio. kr. på administration hos Midttrafik. Midttrafik har i sit foreløbige budgetforslag indarbejdet en reduktion på administrationen på 2,0 mio. kr. vedrørende regional udviklings bestillerbidrag. Besparelserne kommer som en konsekvens af en reduktion i køreplantimerne.
- 0,5 mio. kr. på andel af fælles formål på koncernniveau (it, HR, husleje, kommunikation mv.)

Det indstilles, at orientering om udmøntning af administrative besparelser i 2024 på regional udviklingsområdet tages til efterretning. Forslaget til udmøntning behandles i regionsrådet i december, jf. proces for politisk behandling af besparelser i 2024 fastlagt af forretningsudvalget den 21. juni 2023.

Eventuelle administrative besparelser i overslagsårene

Hvis der kommer flere administrative besparelser i de kommende år, foreslås det, at udvalg for regional udvikling har en egentlig politisk prioriteringsdrøftelse på baggrund af et bruttokatalog med forslag til besparelser, der kan udarbejdes af administrationen.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling tog orientering om udmøntning af administrative besparelser i 2024 på regional udviklingsområdet til efterretning.

Arne Lægaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Punkt 10: Godkendelse af udvalgets mødeplan for 2024

1-00-26-22

Resume

Administrationen har udarbejdet et forslag til mødeplan for de ordinære møder i udvalg for regional udvikling i 2024.

Direktionen indstiller,

at forslag til udvalgets mødeplan for 2024 godkendes.

Sagsfremstilling

Udvalget skal i henhold til forretningsordenen vedtage en mødeplan for udvalgets ordinære møder.

Af udvalgets kommissorium fremgår det, at udvalgets dagsorden opdeles i to dele, hvoraf den ene del vedrører sager, der er optaget på forretningsudvalgets dagsorden. Den anden del kan fx vedrøre sager, der er undervejs til politisk behandling i forretningsudvalg og regionsråd, orientingssager, temadrøftelser, interne og eksterne oplæg m.v. Disse sager er markeret med # i overskriften.

Udvalgets møder forudsættes således afpasset i forhold til møderne i forretningsudvalget.

Administrationen foreslår, at de ordinære møder i udvalg for regional udvikling i 2024 holdes på følgende datoer:

- Den 10. januar
- Den 7. februar
- Den 6. marts
- Den 10. april
- Den 15. maj
- Den 11. juni
- Den 7. august
- Den 11. september
- Den 9. oktober
- Den 6. november
- Den 4. december

Administrationen foreslår, at møderne holdes fra kl. 9.00-12.30.

Udvalgets møder afholdes i regionshuset i Viborg. Efter aftale i udvalget kan møder endvidere afholdes i andre regionshuse eller i forbindelse med besøg hos samarbejdsparter, interessenter eller lignende.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling godkendte forslag til udvalgets mødeplan for 2024, dog så mødet den 11. juni - som tidligere aftalt - flyttes til den 7. juni og ændres til heldagsmøde.

Arne Lægaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Kalender 2024 - politiske møder

Punkt 11: Udvalgets årshjul og mødeplan for 2023 #

1-00-26-22

Resume

Udvalget har godkendt forslag til mødeplan for udvalg for regional udviklings ordinære møder i 2023. Der vil som fast punkt på de kommende dagsordener være en opsamling af forslag til emner og forventet årshjul.

Direktionen indstiller,

at forslag til emner og årshjul drøftes.

Sagsfremstilling

Udvalget vedtog på sit møde den 10. august 2022 mødeplanen for udvalgets ordinære møder i 2023.

Der vil fortløbende blive drøftet ønsker om temadrøftelser, besigtigelser og besøg mm. i 2023.

Udgangspunktet er, at udvalgets møder holdes i Regionshuset Viborg. Efter aftale i udvalget kan møder endvidere holdes i andre regionshuse eller i forbindelse med besøg hos samarbejdsparter, interessenter eller lignende.

Årshjulet er vedlagt som bilag og opdateres løbende.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling drøftede forslag til emner og årshjul.

Arne Lægaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Årshjul 2023

Punkt 12: Drøftelse af udvalgsmøder i Danske Regioner #

1-00-26-22

Resume

Møder i Danske Regioner drøftes.
Referat fra UMK tilføjes i august, når modtaget fra Danske Regioner.

Direktionen indstiller,

at møder i Danske Regioner drøftes.

Sagsfremstilling

Udvalget kan drøfte emner fra møderne i Danske Regioners Udvalg for Regional Udvikling og EU samt Udvalg for Miljø og Ressourcer.

Der var senest møde i Udvalg for Regional Udvikling og EU den 23. juni 2023. Næste møde holdes den 22. september 2023.

Der var senest møde i Udvalg for Miljø og Klima den 30. juni 2023. Næste møde holdes den 21. september 2023.

Referatet eftersendes.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling drøftede møde i Danske Regioner.

Mødet i udvalg for miljø og klima den 30. juni var blevet aflyst, og der foreligger derfor ikke referat.

Arne Lægaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Punkt 13: Nyt fra Midttrafik #

1-00-26-22

Resume

Arne Lægaard og Morten Flæng er udpeget af regionsrådet til at sidde i Midttrafiks bestyrelse og vil på mødet orientere udvalgsmedlemmerne om aktuelle sager fra bestyrelsesområdet.

Direktionen indstiller,

at der orienteres om arbejdet i bestyrelsen.

Sagsfremstilling

Til orientering for udvalgets medlemmer kan dagsordenen, bilag og beslutninger fra bestyrelsesmødet i Midttrafik den 23. juni 2023 læses via dette link: [Midttrafiks bestyrelse](#)

Næste bestyrelsesmøde er planlagt til den 8. september 2023.

Beslutning

Udvalg for regional udvikling blev orienteret om arbejdet i bestyrelsen.

Arne Lægaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Punkt 14: Gensidig orientering #

1-00-26-22

Sagsfremstilling

Gensidig orientering for udvalgets medlemmer.

Beslutning

Intet at bemærke.

Henrik Gottlieb Hansen og Arne Lægaard var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Punkt 15: Underskriftsark #

1-00-26-22

Sagsfremstilling

Udvalg for regional udvikling skal godkende beslutningsprotokollen.

For at godkende beslutningsprotokollen skal hvert medlem underskrive elektronisk i First Agenda ved at trykke på "Godkend".

Beslutning

Underskriftsarket er journaliseret på sagen.

Alle var mødt, undtagen Arne Lægaard, som havde meldt afbud.
Henrik Gottlieb Hansen forlod mødet kl. 12.16 før behandling af punkt 14.

Punkterne blev behandlet i rækkefølgen: 1, 8, 2-3, 5-7, 4, 9-14.

Mødet blev hævet kl. 12.21.